

**بررسی امکان پذیری کاربرد رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار (OFCOR) در
طرح‌های انتقال یافته‌ها از دیدگاه کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام**

مهران نظری، کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی و رئیس اداره ترویج شهرستان شیروان چرداول استان ایلام
سید جمال فرج الله حسینی، دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
حسین مهدی زاده، استادیار دانشکده کشاورزی دانشگاه ایلام

چکیده:

رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار (OFCOR) به عنوان یک جایگزین مناسب برای رهیافت عمومی ترویج و به منظور سازگار نمودن نتایج تحقیقات با شرایط مزرعه و نیازهای زارع مطرح شده است، در ایران از سال ۱۳۶۱ در قالب مزارع نمایشی- ترویجی و تحقیقی- ترویجی و به شکل سازمان یافته تر از سال ۱۳۸۱ در قالب طرح تسریع انتقال یافته‌ها عناصری از این رهیافت وارد نظام ترویج و آموزش و تحقیقات ایران گردید. هدف اصلی این تحقیق بررسی امکان کاربرد رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار در طرح‌های انتقال یافته‌ها از دیدگاه کارشناسان کشاورزی استان ایلام می باشد.

جامعه آماری تحقیق ۱۴۲ نفر از کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام بود که با توجه به محدود بودن تعداد، نظرات همه آنها در قالب یک طرح سر شماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها یک پرسش نامه محقق ساخته بوده که روایی آن مورد تایید کارشناسان و صاحب نظران دانشگاهی و اجرایی قرار گرفته و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای همه مقیاس‌های بکار گرفته شده قابل قبول برآورد گردید.

نتایج نشان می دهد که ۳۹/۵ درصد کارشناسان معتقدند که رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار و یا رهیافت‌های مشابه آن در حد زیادو خیلی زیاد در استان ایلام به کاربرده شده و ۶۲/۷ درصد آنان در حد زیاد و خیلی زیاد این رهیافت و یا رهیافت‌های مشابه آن را در دسترس می‌دانند. همچنین ۶۶/۲ درصد آن‌ها رهیافت را در حد زیاد و خیلی زیاد با شرایط استان سازگار دانسته و ۵۴/۹ درصد آن‌ها از نظر اقتصادی در حد زیاد و خیلی زیاد اجرای آن را مقرون به صرفه می دانند. در مجموع و با در نظر گرفتن همه ابعاد مطالعه شده کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام معتقدند که کاربرد این رهیافت در استان امکان پذیر بوده و از این نظر بین گروه‌های مختلف سنی، سطوح مختلف تحصیلی و تجربه شغلی کارشناسان تفاوت معناداری وجود ندارد.

کلمات کلیدی: مزرعه مخاطب مدار، طرح‌های انتقال یافته‌ها، ترویج و آموزش کشاورزی، رهیافت‌های تحقیقی

ترویجی، ایلام

مقدمه:

طبق تحقیقات بعمل آمده، رهیافت متعارف ترویج کشاورزی در بسیاری از کشورها از جمله ایران تا حدودی ناموفق عمل نموده است. در راستای تبیین این عدم موفقیت، ویژگیهای پیام و تکنولوژی مورد نظر در پیام های ترویجی مدنظر قرار گرفت. نتیجه تحقیق مذکور نشان داد که می توان از عمده ترین ایرادهای موضوع در کشور ما به "اشکالات موجود در تکنولوژی به کار رفته" اشاره نمود که قرار بود بوسیله مروجین در میان کشاورزان انتشار یابد. همچنین محققین دریافتند تکنولوژیهای مزبور که در کشورهای پیشرفته ابداع شده با شرایط ویژه ی فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و اقلیمی کشورهای جهان سوم سازگاری ندارند (زمانی پور، ۱۳۷۳).

در همین راستا سیاستگذاران نظام تحقیقات و ترویج ایران تلاش نمودند که با بکارگیری مدل ها و رهیافت های موسوم به (On Farm) ضمن تولید پیام ها و تکنولوژیهای متناسب با شرایط زارع و مزرعه به اثر بخشی فعالیت های ترویجی دست یابند. مطالعات متعددی که راجرز در قالب یک فرا تحلیل در کتاب خود (رسانش نوآوری ها رهیافتی میان فرهنگی) (راجرز، ۱۳۶۹) به مطالعه آنها پرداخت، نشان می دهد که در فرایند ارتباط ترویج، نقش پیام های ترویج، روش ها، نوآوریها، تکنولوژیهای نوین که ترویج قصد اشاعه آنها را دارد، در پذیرش یا عدم پذیرش توسط کشاورزان و در سرعت پذیرش و نشر آنها تعیین کننده می باشد. در واقع یافته های تحقیقاتی وقتی می تواند مورد استقبال کشاورزان قرار گیرد که مرتبط با نیاز آنها، سازگار با شرایط آنها باشد.

به منظور ایجاد و ابداع چنین تکنولوژیهایی لازم آمد که محققین و متخصصین رشته های مختلف به مزارع و روستاها بروند و از نزدیک با طرز کار سیستم کشاورزی محلی آشنا شوند تا بتوانند کشاورزان را در حل مشکلات مساعدت نموده و کشاورزی را پیوسته پایدارتر نمایند. (شهبازی، ۱۳۷۷) از طرفی چنانچه محققین و متخصصین و کشاورزان در مزرعه در کلیه مراحل نیازسنجی و اولویت بندی با هم همکاری و مشارکت داشته باشند باعث می شود تا خدمات ترویجی مناسب ارائه گردد و تسریع در انتقال و پذیرش فناوری بهبود می یابد و باعث بالا رفتن پذیرش برنامه ها می گردد. (merrill and kalmowitz, 1989).

استفاده از مزارع نمایشی ترویجی به عنوان یک روش آموزشی-ترویجی مؤثر در تغییر روشهای تولیدی بهره برداری در سال (۱۹۰۳) توسط ناپ^۱ ابداع شد. همچنین طرح های مزارع نمایشی ترویجی، تحقیقی ترویجی، طرح مشارکت کارشناسان در تحقیقات کشاورزی به عنوان یک راهکار عملی در سال (۱۳۶۱) در وزارت کشاورزی مدنظر قرار گرفت.

طرح تسریع انتقال یافته های تحقیقاتی در سال (۱۳۸۱) با هدف تسریع در انتقال یافته های تحقیقاتی به بهره برداران و افزایش تولید در قالب برنامه زمان بندی و توصیه های فنی با همکاری و ارتباط نزدیک تحقیقات، ترویج و بهره برداران در ۴ استان کشور به مرحله اجرا درآمد این طرح با تأکید بر رعایت مسائل کیفی و زیست محیطی و خودکفائی و پایداری آن در محصولات استراتژیک به اجرا درآمد و انتظار می رود که بخش های تخصصی موانع اجرایی موجود را بر طرف نموده و انتقال بکارگیری یافته ها با شیوه های مناسب ترویجی انجام پذیرد.

مطالعه سوابق تحقیقات گذشته نشان می دهد که در ایران کلیه روشهای فوق به طور جداگانه مورد مطالعه قرار گرفته اند به عنوان مثال دفتر مطالعات و بررسی روشهای ترویجی در مطالعه ای با عنوان بررسی میزان موفقیت طرح های تحقیقی

¹ Seaman knapp

ترویجی و نمایشی ترویجی در استان گیلان در سال (۱۳۷۴) به مطالعه مزارع تحقیقی ترویجی و نمایشی ترویجی پرداخته است.

اقبالیان (۱۳۸۱) در پایان نامه خود تحت عنوان بررسی مقایسه‌ای میزان موفقیت برنامه های انتقال یافته‌های تحقیقاتی از دیدگاه کارگزاران ترویج پرداخته است. اسکو و همکاران (۱۳۸۱) به بررسی اثر بخشی رهیافت مشارکتی مدرسه در مزرعه پیرامون مدیریت تلفیقی آفات در استان مازندران پرداخته است. مرادزادی (۱۳۸۱) به بررسی استلزامات بکارگیری رهیافت FSR/E از دیدگاه کارشناسان پرداخته است. اما در این تحقیق مجموعه روشهای فوق توأمان در قالب روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مورد مطالعه قرار گرفته است می توان گفت که هدف کلی یا به عبارتی دیگر سؤال اصلی این تحقیق این می باشد که کاربرد رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با در نظر گرفتن چهار بعد در دسترس بودن، سازگار بودن، مقرون به صرفه بودن و فراهم بودن (موجود بودن) از دیدگاه کارشناسان تا چه اندازه در شرایط استان ایلام امکان پذیر می باشد.

بدین منظور اهداف اختصاصی زیر جهت این مطالعه تدوین و تنظیم گردید.

۱- بررسی و شناخت میزان اعتقاد کارشناسان به در دسترس بودن طرح های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط استان ایلام

۲- بررسی و شناخت میزان اعتقاد کارشناسان به سازگار بودن طرح های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط استان ایلام

۳- بررسی و شناخت میزان اعتقاد کارشناسان به مقرون به صرفه بودن طرح های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط استان ایلام

۴- بررسی و شناخت میزان اعتقاد کارشناسان به فراهم بودن (موجود بودن) طرح های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط استان ایل

مواد و روشها:

به منظور رسیدن به اهداف فوق‌الذکر تحقیق حاضر که از دسته تحقیقات کاربردی است در سال ۱۳۸۷ اجرا گردید جامعه آماری این تحقیق ۱۵۷ نفر از کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام که در قالب یک طرح سرشماری نظرات همه آنها در خصوص سوالات اساسی ذیل مطالعه گردید.

۱- از دیدگاه کارشناسان، رهیافت های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه تا چه اندازه در استان ایلام در دسترس می باشند؟

۳- از دیدگاه کارشناسان، رهیافت های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه تا چه اندازه با شرایط استان ایلام سازگاری می باشند؟

۳- از دیدگاه کارشناسان، رهیافت های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه تا چه اندازه در استان ایلام مقرون به صرفه می باشند؟

۴- از دیدگاه کارشناسان، رهیافت های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه تا چه اندازه در استان ایلام فراهم (موجود) می باشند؟

در این تحقیق روشهای پنج گانه مزرعه نمایشی ترویجی، مزرعه تحقیقی ترویجی، هفته انتقال یافته ها، روز مزرعه و طرح تسریع انتقال یافته هابه عنوان رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه تعریف گردید و چهار متغیر در دسترس بودن، سازگار بودن، مقرون به صرفه بودن و فراهم بودن براساس آنها سنجیده شده است.

به عبارت دیگر در این مطالعه منظور از در دسترس بودن این می باشد که هر کدام از روشهای پنج گانه مزرعه نمایشی ترویجی، تحقیقی ترویجی، هفته انتقال یافته ها، روز مزرعه و طرح تسریع انتقال یافته ها تا چه اندازه براساس نظر کارشناسان

پاسخ گو در استان ایلام در دسترس می‌باشد بدین منظور از آنها خواسته شد بر مبنای طیف لیکرت از خیلی زیاد تا خیلی کم میزان در دسترس بودن هر کدام از روشها را تعیین کرده سپس میانگین نظرات آنان در خصوص عوامل پنج گانه فوق بعنوان متغیر میزان در دسترس بودن روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه تعریف گردید. همچنین منظور از سازگار بودن این می‌باشد که هر کدام از روشهای پنج گانه مزرعه نمایشی ترویجی، تحقیقی ترویجی، ترویجی، تحقیقی ترویجی، هفته انتقال یافته ها، روز مزرعه و طرح تسریع انتقال یافته ها تا چه اندازه بر اساس نظر کارشناسان پاسخ گو با شرایط استان ایلام سازگار می‌باشد بدین منظور از آنها خواسته شد بر مبنای طیف لیکرت از خیلی زیاد تا خیلی کم میزان مزرعه فوق متغیر میزان سازگاری روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه تعریف گردید و در خصوص سؤال سوم منظور از مقرون به صرفه بودن این می‌باشد که کاربرد هر کدام از روشهای پنج گانه مزرعه نمایشی ترویجی، تحقیقی ترویجی، هفته انتقال یافته ها، روز مزرعه و طرح تسریع انتقال یافته ها تا چه اندازه بر اساس نظر کارشناسان پاسخ گو مقرون به صرفه می‌باشد. بدین منظور از آنها خواسته شد بر مبنای طیف لیکرت از خیلی زیاد تا خیلی کم میزان مقرون به صرفه بودن هر کدام از روشها را تعیین کرده پس از جمع نظرات آنان در خصوص عوامل پنج گانه فوق متغیر میزان مقرون به صرفه بودن روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه تعریف گردید. و در خصوص سؤال چهارم منظور از فراهم بودن این می‌باشد که کاربرد هر کدام از روشهای پنج گانه مزرعه نمایشی ترویجی، تحقیقی ترویجی، هفته انتقال یافته ها، روز مزرعه و طرح تسریع انتقال یافته ها تا چه اندازه بر اساس نظر کارشناسان پاسخ گو فراهم (موجود) می‌باشد بدین منظور از آنها خواسته شد بر مبنای طیف لیکرت از خیلی زیاد تا خیلی کم میزان فراهم بودن هر کدام از روشها را تعیین کرده سپس میانگین نظرات آنان در خصوص عوامل پنج گانه فوق بعنوان متغیر میزان فراهم بودن روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه تعریف گردید.

پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرون باخ حدود ۰/۸۴ برآورد گردید که نشاندهنده قابل قبول بودن آنها برای مطالعه بود. همچنین روایی پرسشنامه با استفاده از نظر کارشناسان و متخصصان و کمیته راهنما قابل قبول برآورد گردید.

در تحقیق حاضر جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است. در بخش آمار توصیفی میانگین، انحراف معیار، درصد، درصد فراوانی و ضریب تغییرات استفاده شده است. و در بخش آمار استنباطی از ضرایب همبستگی پیرسون و آزمون مجذور کا و آزمون مقایسه میانگین رتبه ای من وایتنی و کروسکال والیس استفاده شده است.

نتایج:

الف) ویژگیهای فردی:

دسته بندی نتایج حاصل از تحقیق حاکی از این می‌باشد که ۵۲٪ کارشناسان استان دارای تحصیلات کارشناسی، ۱۶٪ در صد کارشناسی ارشد و از نظر استخدامی ۸۵ درصد آنان رسمی و یا پیمانی بودند. ۹۲ درصد کارشناسان مرد و ۸۱٪ در صد آنها ساکن شهر و ۳۰٪ در صد آنها فاقد سابقه کار ترویجی بودند

ب) - میزان اعتقاد کارشناسان به در دسترس بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در استان ایلام:

به منظور سنجش نظرات کارشناسان افراد نمونه آماری در خصوص میزان اعتقاد به در دسترس بودن طرح های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه، شش طرح تحقیقی ترویجی رایج در ایران که در حوزه این رهیافت قرار دارند مورد مطالعه

قرار گرفت و از آنان خواسته شد تا تعیین کنند تا چه میزان این روشها در استان ایلام در دسترس می باشند نتایج حاکی است که ۶۲/۷ درصد کارشناسان نمونه آماری در دسترس بودن آنها را در حد زیاد و خیلی زیاد و ۳۲/۴ درصد آنان در حد متوسط برآورد می نمایند

جدول ۱- توزیع فراوانی افراد نمونه آماری بر اساس میزان اعتقاد به در دسترس بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه

ردیف	عنوان متغییر	درصد میزان دسترسی					میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم			
۱	مزارع تحقیقی-ترویجی	۳۵/۹	۳۶/۶	۲۱/۴	۳/۸	۲/۳	۴/۰۰	۰/۹۶۹	۰/۲۴۲
۲	مزارع نمایشی-ترویجی	۳۴/۳	۳۳/۶	۲۱/۶	۶/۷	۳/۷	۳/۸۸	۱/۰۷۶	۰/۲۷۷
۳	هفته یافته های پژوهشی	۱۹/۹	۳۶/۸	۳۱/۶	۸/۱	۳/۷	۳/۶۱	۱/۰۱۲	۰/۲۸۰
۴	طرح انتقال یافته ها	۲۸/۱	۳۴/۵	۲۵/۹	۷/۹	۳/۶	۳/۷۶	۱/۰۶۲	۰/۲۸۲
۵	مزارع تحقیقی-تطبیقی	۳۲/۶	۳۲/۶	۲۳/۰	۸/۱	۳/۷	۳/۸۲	۱/۰۹۲	۰/۲۸۵
۶	روز مزرعه	۲۴/۱	۳۱/۶	۳۰/۸	۱۰/۵	۳/۰	۳/۶۳	۱/۰۵۵	۰/۲۹۰
	مجموع	۱۶/۹	۴۵/۸	۳۲/۴	۴/۹	.	۳/۷۰۸۴	۰/۷۲۰۶۶	۰/۱۹۴

در میان رهیافتهای تحقیقی- ترویجی مبتنی بر مزرعه، مزارع تحقیقی- ترویجی با ضریب تغییرات ۰/۲۴۲ بیشتر در دسترس و روز مزرعه با ضریب تغییرات ۰/۱۹۴ کمتر در دسترس کارشناسان بوده اند.

ج- میزان اعتقاد کارشناسان به مقرون به صرفه بودن کاربرد رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در استان ایلام:

سیاستگذاران و اقتصاددانان همیشه در هنگام تصمیم گیری در خصوص اتخاذ یک روش جدید این سؤال مهم را مطرح می کنند که کاربرد آن روش از نظر اقتصادی تا چه اندازه مقرون به صرفه می باشد؟ بدین منظور نظرات کارشناسان افراد نمونه آماری در خصوص میزان اعتقاد به مقرون به صرفه بودن اقتصادی رهیافتهای تحقیقی-ترویجی مبتنی بر مزرعه ۶ روش رایج که در حوزه این رهیافت قرار دارند مورد مطالعه قرار گرفت و از کارشناسان خواسته شد تا درجه موافقت نظر خود را در خصوص مقرون به صرفه بودن اقتصادی رهیافتهای تحقیقی-ترویجی مبتنی بر مزرعه بیان نمایند. همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می گردد ۵۴/۹ درصد افراد معتقدند که کاربرد روش های فوق در حد زیاد و خیلی زیاد مقرون به صرفه می باشد.

جدول ۲- میزان اعتقاد افراد نمونه آماری پیرامون مقرون به صرفه بودن اقتصادی رهیافتهای تحقیقی-ترویجی مبتنی بر مزرعه در استان ایلام

ردیف	عنوان متغییر	درصد میزان موافقت					میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم			
۱	مزارع نمایشی ترویجی	۲۸/۷	۴۱/۲	۲۱/۳	۸/۱	۷/۰	۳/۸۹	۰/۹۴۰	۰/۲۴۱
۲	مزارع تحقیقی ترویجی	۲۷/۷	۳۵/۸	۲۹/۹	۵/۱	۱/۵	۳/۸۳	۰/۹۴۴	۰/۲۴۶
۳	روز مزرعه	۲۱/۷	۳۴/۱	۲۸/۳	۱۴/۵	۱/۴	۳/۶۰	۱/۰۲۹	۰/۲۸۵
۴	هفته یافته های پژوهشی	۱۹/۷	۳۷/۲	۲۶/۳	۱۳/۱	۳/۶	۳/۵۶	۱/۰۶۳	۰/۲۹۸
۵	طرح انتقال یافته ها	۲۶/۵	۳۱/۶	۱۹/۹	۱۴/۷	۷/۴	۲/۵۵	۱/۲۳۴	۰/۳۳۰

۰/۳۴۷	۱/۱۵۸	۳/۵۰	۶/۷	۱۱/۹	۲۸/۹	۳۰/۴	۲۲/۲	مزارع تحقیقی تطبیقی	۶
۰/۲۲۵	۰/۸۰۴۵۵	۳/۵۶۸۱	.	۹/۹	۳۵/۲	۳۸/۰	۱۶/۹	مجموع	

بر اساس جدول ۲ در میان این روشها مزارع نمایشی ترویجی با ضریب تغییرات ۰/۲۴۱ در اولویت اول و مزارع تحقیقی تطبیقی در اولویت آخر مقرون به صرفه اقتصادی رهیافت های تحقیقی ترویجی گزارش نموده اند اگر چه همه اینها از میانگین بالای ۳/۵ برخوردار می باشد که نشان دهنده مقرون به صرفه بودن اقتصادی خوب و خیلی خوب می باشد.

ج) - میزان اعتقاد کارشناسان به سازگار بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط استان ایلام:

سؤال مهمی که اینجا مطرح است این است که حال که هر دو گروه روش ها در دسترس و مقرون به صرفه می باشند، کدام یک از روش ها با شرایط استان ایلام سازگار تر است؟

برای پاسخ به این سؤال مهم همانند روش بکار گرفته شده در خصوص میزان مقرون به صرفه بودن رهیافتهای تحقیقی-ترویجی مبتنی بر مزرعه که در قسمت قبلی شرح داده شد ۶ روش رایج مد نظر قرار گرفته و از کارشناسان خواسته شد مشخص نمایند که از دیدگاه آنها هر کدام از روشها تا چه اندازه با شرایط استان سازگار می باشند همانگونه که در جدول ۳ مشاهده می شود در مجموع ۶۶/۲ درصد نمونه افراد آماری رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه را در حد زیاد و خیلی زیاد با شرایط استان سازگار می دانند.

جدول ۳- توزیع فراوانی افراد نمونه آماری براساس میزان اعتقاد به سازگار بودن رهیافتهای تحقیقی-ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط استان ایلام

ردیف	عنوان متغیر	درصد میزان موافقت					خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم								
۱	مزارع نمایشی ترویجی	۳۷/۲	۳۹/۴	۱۶/۱	۵/۸	۱/۵	۴/۰۵	۹۵۰	۰/۲۳۴					
۲	طرح انتقال یافته ها	۳۰/۱	۳۸/۳	۲۳/۳	۵/۳	۳/۰	۳/۸۷	۱/۰۰۳	۰/۲۵۹					
۳	مزارع تحقیقی - تطبیقی	۲۶/۸	۳۵/۵	۲۸/۳	۷/۲	۲/۲	۳/۷۸	۹۹۶	۰/۲۵۷					
۴	مزارع تحقیقی ترویجی	۲۶/۲	۳۵/۴	۲۸/۵	۷/۷	۲/۳	۳/۷۵	۱/۰۰۴	۰/۲۶۷					
۵	روز مزرعه	۲۷/۸	۳۰/۱	۳۳/۱	۶/۸	۲/۳	۳/۷۴	۱/۰۱۲	۰/۲۷۰					
۶	هفته یافته های پژوهشی	۱۶/۴	۳۳/۶	۳۵/۱	۱۱/۲	۳/۷	۳/۴۸	۱/۰۱۷	۰/۲۹۲					
	مجموع	۱۹/۰	۴۷/۲	۳۱/۷	۲/۱	۰	۳/۲۱۴۶	۰/۷۴۵۹	۰/۲۳۲					

همچنین داده های جدول ۳ نشان می دهد کارشناسان مزارع نمایشی ترویجی را با ضریب تغییرات ۰/۲۳۴ از سازگارترین رهیافتها و در اولویت اول و هفته یافته های پژوهشی را در اولویت های آخر میزان سازگاری رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه می دانند.

د) - میزان اعتقاد کارشناسان فراهم بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط استان ایلام:

به منظور سنجش میزان اعتقاد کارشناسان به فراهم بودن (موجود بودن) روشهای ترویجی در استان از کارشناسان افراد نمونه آماری خواسته شد که تعیین کنند که به اعتقاد آنها تا چه میزان هر کدام از ۵ روش رایج تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط کنونی فراهم می باشند.

همانگونه که در جدول ۴ مشاهده می گردد ۴۰/۰ درصد کارشناسان نمونه آماری معتقدند که کاربرد رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در حد زیاد و خیلی زیاد در استان ایلام فراهم و موجود می باشند.

جدول ۴- توزیع فراوانی نظر افراد نمونه آماری در خصوص میزان اعتقاد به فراهم بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در استان ایلام

ردیف	عنوان متغیر	درصد میزان فراهم بودن					ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم			
۱	مزارع نمایشی ترویجی	۲۶/۳	۳/۵۱	۱/۱۸۳	۰/۳۳۷	۸/۰	۰/۳۳۷	۱/۱۸۳	۳/۵۱
۲	طرح انتقال یافته ها	۱۳/۸	۳/۲۲	۱/۰۹۴	۰/۳۳۹	۸/۵	۰/۳۳۹	۱/۰۹۴	۳/۲۲
۳	مزارع تحقیقی ترویجی	۱۶/۲	۳/۲۳	۱/۲۴۱	۰/۳۸۴	۱۳/۲	۰/۳۸۴	۱/۲۴۱	۳/۲۳
۴	روز- مزرعه	۱۴/۷	۲/۹۶	۱/۳۱۹	۰/۴۴۵	۱۹/۴	۰/۴۴۵	۱/۳۱۹	۲/۹۶
۵	مزارع تحقیقی - تطبیقی	۹/۶	۲/۷۳	۱/۲۶۶	۰/۴۶۳	۲۳/۲	۰/۴۶۳	۱/۲۶۶	۲/۷۳
	مجموع	۹/۹	۳/۱۲۷	۰/۹۰۸۱۴	۰/۲۹۰	۴/۲	۰/۲۹۰	۰/۹۰۸۱۴	۳/۱۲۷۸

در میان این روشها مزارع نمایشی ترویجی با ضریب تغییرات ۳۳۷/ در اولویت اول بیشتر از بقیه فراهم، و مزارع تحقیقی - تطبیقی در اولویت های آخر کمتر فراهم می باشند.

و-مقایسه نظرات گروههای مختلف کارشناسان در خصوص مولفه های مطالعه شده:

به منظور سنجش معنی داری تفاوت بین میانگین نظرات کارشناسان در خصوص هر یک از ابعاد مطالعه شده رهیافتهای تحقیقاتی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط ایلام برای متغیرهای دو سطحی جنسیت و محل سکونت از آزمون من وایتنی و برای متغیرهای چند سطحی سطح تحصیلات، نوع استخدام سابقه خدمت در جهاد ، سابقه خدمت در ترویج، سابقه خدمت در تحقیقات، رشته تحصیلی از آزمون کروسکال والیس استفاده گردید که نتایج به تفصیل به دنبال می آید.

-محل سکونت:

این فرضیه که آیا بین کارشناسان ساکن شهر و ساکن روستا شاعل به خدمت در سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام در خصوص هر کدام از مولفه های ۴ گانه در این تحقیق تفاوت معنی داری وجود دارد یا خیر از آزمون من وایت نی استفاده گردید و نتایج همانگونه که در جدول ۵ جمع بندی گردیده است نشان می دهد که از نظر میزان اعتقاد به فراهم بودن و در دسترس بودن روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه بین کارشناسان ساکن در شهر و روستا تفاوت معنی دار وجود دارد. بدین صورت که کارشناسان ساکن در روستا بیشتر معتقد به موجود بودن و در دسترس بودن این روشها می باشند.

جدول ۵- نظر کارشناسان نمونه آماری در خصوص بکارگیری رهیافت OFCOR رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط ایلام بر اساس محل سکونت

ردیف	عنوان متغیر	کارشناسان ساکن در شهر		کارشناسان ساکن در روستا		Z	سطح معنی داری
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
۱	میزان در دسترس بودن روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۳/۶۴۵۹	۰/۷۱۹۱۴	۴/۰۰۲۲	۰/۶۴۶۵۲	۱/۹۸۹	۰/۰۴۷
۲	میزان اعتقاد به سازگاری رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط استان ایلام	۳/۲۰۸۷	۰/۷۱۸۳۰	۳/۲۴۷۰	۰/۸۹۴۲۲	۰/۲۳۹	۰/۸۱۱
۳	میزان اعتقاد پیرامون مقرون به صرفه اقتصادی بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط ایلام	۳/۷۳۶۰	۰/۶۷۵۰۸	۳/۷۶۷۳	۰/۷۵۹۸۶	۰/۱۸۸	۰/۸۵۱
۴	میزان فراهم بودن طرحهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۳/۰۴۵۱	۰/۸۷۸۰۷	۳/۵۴۳۳	۱/۰۰۰۵۱	۲/۱۹۸	۰/۰۲۸

- سن:

این فرضیه که آیا میان گروههای سنی کارشناسان شاغل به خدمت در سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام در خصوص میزان اعتقاد به هریک از مولفه های ۴گانه مطالعه شده در این تحقیق، تفاوت معنی داری وجود دارد یا خیر، از آزمون کروسکال والیس استفاده گردید و نتایج همانگونه که در جدول ۶ جمع بندی گردیده است نشان می دهد که بین گروههای مختلف سنی افراد نمونه آماری از نظر میزان اعتقاد آنها به میزان سازگار بودن و میزان فراهم بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط ایلام تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول ۶- نظر کارشناسان نمونه آماری در خصوص بکارگیری رهیافت OFCOR رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط ایلام بر اساس سن

ردیف	عنوان متغیر	۲۲-۳۲ سال		۳۳-۳۷ سال		۳۸-۴۰ سال		۴۱-۴۵ سال		k	سطح معنی داری
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
۱	میزان در دسترس بودن روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۳/۹۳۴۴	۰/۶۱۳۹۹	۳/۶۵۷۱	۰/۶۷۰۳۳	۳/۴۵۷۸	۰/۶۶۳۲۲	۳/۷۸۷۲	۰/۷۹۸۹۱	۹/۳۴۸	۰/۰۵۵

۷ ♦♦♦♦	۱۴/۰۲۱	۸۸۱۶۷۰	۳/۷۶۵۷	۱۱۸۸۱۲	۰/۶۷۲۱۲	۳/۳۱۹۳	۰/۶۳۴۳۹	۷۶۰۰۳	۳/۰۸۰۵۶	۱۶۷۶۶۲	۰/۶۷۶۶۲	۲/۹۸۱۵	۷/۲۲۶۰	۳/۱۷۵۰	میزان اعتقاد به سازگاری رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه باشرايط استان ایلام	۲
۸ ♦♦♦♦	۲/۰۲۵	۶۱۹۱۷۰	۳/۸۵۸۴	۰/۶۶۵۲۰	۸۸۳۶۳	۰/۴۳۳۷۰	۳/۸۰۵۶	۰/۷۸۷۴۴	۳/۱۸۰۳۲	۱۶۴۳۷	۰/۶۴۳۷	۳/۱۸۱۵	۱۷۹۶۷	۳/۱۷۵۰	میزان اعتقاد پیرامون مقرون به صرفه اقتصادی بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه باشرايط ایلام	۳
۹ ♦♦♦♦	۱۵/۲۱۲	۵۳۵۳۷۰	۳/۳۷۱۷	۰/۹۱۸۵۷	۶۸۳۳۶	۱/۰۳۰۰۴	۲/۹۶۴۲	۰/۸۴۰۵۹	۳/۰۶۱۱۲	۷۵۷۴۵	۰/۷۵۷۴۵	۳/۰۶۱۱۲	۲/۷۸۸۶	۲/۷۸۸۶	میزان فراهم بودن طرحهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۴

سطح تحصیلات:

این فرضیه که آیا میان دیدگاه گروههای مختلف تحصیلی کارشناسان شاغل به خدمت در سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام در خصوص میزان اعتقاد به هر کدام از مولفه های مطالعه شده در این تحقیق، تفاوت معنی داری وجود دارد یا خیر از آزمون کروسکال والیس استفاده گردید و نتایج همانگونه که در جدول ۷ جمع بندی گردیده است نشان می دهد که تنها از نظر میزان اعتقاد به موجود بودن طرح های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه بین دیدگاه گروههای مختلف تحصیلی کارشناسان تفاوت وجود دارد. بطوریکه افراد نمونه آماری با سطح تحصیلات دیپلم نسبت به گروههای کارشناسی دیگر از نظر سطح تحصیلات، اعتقاد بیشتری به موجود بودن طرح های تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه دارند.

جدول ۷- نظر کارشناسان نمونه آماری در خصوص بکارگیری رهیافت OFCOR رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط ایلام بر اساس سطح تحصیلات

سطح معنی داری	k	کارشناسی ارشد		کارشناسی		کاردانی		دیپلم		عنوان متغییر	رتبه
		انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین		
۱/۶۱۹	۱/۷۸۰	۰/۵۸۹۳۳	۳/۷۵۱۹	۰/۷۵۴۹۲	۳/۶۶۶۷	۰/۷۲۸۴۵	۳/۶۶۹۴	۰/۷۱۸۶۶	۳/۳۵۷۷	میزان در دسترس بودن روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۱
۱/۴۰۲	۲/۹۳۱	۰/۸۴۳۵۵	۳/۱۴۰۴	۰/۷۶۷۵۳	۳/۱۷۶۸	۰/۶۶۱۷۱	۳/۳۳۴۹	۰/۶۸۸۱۶	۳/۳۰۷۰	میزان اعتقاد به سازگاری رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه باشرايط استان ایلام	۲

۳	میزان اعتقاد پیرامون مقرون به صرفه اقتصادی بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط ایلام	۴۸۸۷۴ ۲/۳۷۸	۷/۱۵۱۰۷ ۲/۸۹۴۵	۶۶۸۵۶۶ ۰/۶۸۷۶۶	۶۷۰۳۹ ۳/۷۰۳	۰/۶۸۰۰۷ ۳/۸۰۹	۱۶۵۸۱۴ ۰/۶۵۸۱۴	۸/۲۷۲	۰/۸۲
۴	میزان فراهم بودن طرحهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۳/۴۶۲۳ ۲/۴۶۲۳	۱/۰۵۷۰ ۳/۳۶۹۱	۰/۱۳۳۱۱ ۳/۳۶۹۱	۳/۰۴۹۰ ۳/۳۶۹۱	۰/۹۱۵۸۷ ۲/۹۲۲۸	۰/۸۷۵۴۷ ۲/۹۲۲۸	۱۰/۷۰۶	۰/۳۰

- سابقه خدمت در ترویج:

این فرضیه که آیا میان دیدگاه گروههای مختلف کارشناسان بر اساس سابقه خدمت آنها در ادارات ترویج و نظرات آنها در خصوص هر کدام از ابعاد مطالعه شده در رهیافتهای تحقیقی- ترویجی مبتنی بر مزرعه تفاوت معنی داری وجود دارد یا نه، نیز مورد مطالعه قرار گرفت همانگونه که در جدول ۸ دیده می شود. از نظر میزان اعتقاد به فراهم بودن مقرون به صرفه بودن اقتصادی طرحهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه بین این گروهها تفاوت معنی دار وجود دارد.

جدول ۸- نظر کارشناسان نمونه آماری در خصوص بکارگیری رهیافت OFCOR رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط ایلام بر اساس سابقه خدمت در ترویج

ردیف	عنوان متغیر	سال ۱-۵		سال ۶-۱۰		سال ۱۱-۱۵		سال ۱۶-۲۰		سال ۲۱-۳۰		K	سطح معنی داری
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
۱	میزان در دسترس بودن روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۳/۷۰۷۶	۰/۶۶۸۶۲	۳/۶۱۷۸	۰/۶۸۹۶۷	۳/۹۷۷۳	۰/۷۱۰۷۶	۳/۷۰۶۸	۰/۸۴۳۱۱	۳/۶۵۳۳	۰/۷۶۵۱۸	۲/۴۶۲	۰/۶۵۱
۲	میزان اعتقاد به سازگاری رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط استان ایلام	۳/۰۲۶۷	۰/۶۲۲۹۷	۳/۰۷۸۴	۰/۶۰۳۲۷	۳/۳۱۰۰	۰/۷۸۰۱۱	۳/۷۳۷۶	۰/۹۹۰۰۰	۳/۲۹۹۲	۰/۷۸۷۷۰	۶/۶۱۷	۰/۱۵۸
۳	میزان اعتقاد پیرامون مقرون به صرفه اقتصادی بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط ایلام	۳/۷۳۲۰	۰/۵۷۹۱۳	۳/۶۵۸۲	۰/۶۳۷۹۶	۳/۹۱۱۴	۰/۷۲۰۲۰	۳/۸۷۳۷	۰/۸۶۲۷۰	۳/۶۶۰۸	۰/۷۷۰۳۲	۲/۰۲۵	۰/۰۰۳
۴	میزان فراهم بودن طرحهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۲/۶۷۳۱	۰/۸۷۴۰۲	۳/۰۵۹۵	۰/۷۱۲۴۰	۳/۱۶۸۴	۰/۹۵۵۵۹	۳/۶۶۴۳	۰/۷۳۸۸۰	۳/۰۷۲۵	۱/۰۴۱۴۴	۲۵/۶۳۷	۰/۰۰۰

– سابقه خدمت در تحقیقات:

این فرضیه که آیا میان گروههای مختلف کارشناسان بر اساس سابقه خدمت آنها در تحقیقات و نظرات آنها در خصوص امکان کاربرد رهیافتهای تحقیقی- ترویجی مبتنی بر مزرعه تفاوت معنی داری وجود دارد یا نه، نیز مورد مطالعه قرار گرفت. همانگونه که در جدول ۹- دیده می شود که از نظر میزان اعتقاد به مقرون به صرفه بودن اقتصادی و سازگاری رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط استان ایلام بین این گروهها تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول ۹- نظر کارشناسان نمونه آماری در خصوص بکارگیری رهیافت OFCOR رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه در شرایط ایلام بر اساس سابقه خدمت در تحقیقات

ردیف	عنوان متغیر	۱-۵ سال		۶-۱۰ سال		۱۱-۱۵ سال		۱۶-۲۰ سال		۲۱-۳۰ سال		سطح معنی داری
		انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۱	میزان در دسترس بودن روشهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۰/۷۰۶۸۴	۳/۵۲۵۰	۰/۶۲۰۲۶	۴/۱۰۸۲	۰/۷۴۴۱۵	۳/۳۳۳۳	۰/۵۰۵۱۸	۳/۷۲۰۷	۰/۸۸۳۴۶	۶/۸۹۶	۱/۸۵
۲	میزان اعتقاد به سازگاری رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط استان ایلام	۰/۷۰۰۶۷	۲/۸۷۱۵	۰/۸۸۶۷۹	۳/۶۴۷۷	۰/۸۳۵۴۲	۲/۶۹۰۰	۰/۴۰۷۹۷	۳/۲۵۰۹	۰/۸۳۳۳۲	۹/۸۸۷	۰/۴۵
۳	میزان اعتقاد پیرامون مقرون به صرفه اقتصادی بودن رهیافتهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه با شرایط ایلام	۰/۶۴۲۲۰	۳/۲۰۰۰	۰/۷۳۲۱۷	۴/۱۰۴۷	۰/۸۳۲۸۱	۳/۸۷۵۰	۱/۲۶۸۶۱	۳/۸۳۵۹	۰/۴۴۱۵۴	۹/۰۶۸	۰/۰۰۵
۴	میزان فراهم بودن طرحهای تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه	۰/۸۸۷۷۷	۳/۰۸۲۰	۰/۷۲۶۵۲	۳/۷۰۲۴	۰/۸۸۷۱۸	۲/۶۶۶۷	۰/۶۶۶۶۷	۲/۸۶۵۹	۱/۲۵۵۸۳	۷/۵۶۹	۱/۰۹

بحث و نتیجه گیری:

اکثریت کارشناسان پاسخگو معتقدند که رهیافت تحقیقی ترویجی مخاطب مدار با شرایط استان ایلام سازگار می باشند و میزان اعتقاد آنان به این مسئله در حد خیلی زیاد است در خصوص بحث مقرون به صرفه بودن، فراهم بودن و در دسترس بودن در حد زیاد معتقد به این روشها می باشند البته هرگاه به جای کل این رهیافت به روشهای ذیل این رهیافت توجه نمائیم از دیدگاه کارشناسان مزارع نمایشی ترویجی و تحقیقی ترویجی به شکل محسوسی از مزارع تحقیقی- تطبیقی و روز مزرعه موفق تر عمل کرده است و طرح انتقال یافته ها بینابین این دو قرار گرفته اند.

- با توجه به نتایج بدست آمده در خصوص محل سکونت کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام نتیجه می گیریم که بیشتر کارشناسان کشاورزی در نقاط شهری سکونت دارند می توان نتیجه گرفت که $\frac{4}{5}$ بدنه کارشناسی سازمان جهاد کشاورزی دور از روستا زندگی می کنند. و کارشناسان ساکن در روستا بیشتر روشهای مبتنی بر مزرعه را وسازگارو موجود می دانند

در این قسمت از گزارش نتایج مربوط به هرکدام از چهار سؤال اساسی مورد مطالعه ارائه می گردد.

الف) سازگاری:

با توجه به نظر کارشناسان در خصوص میزان سازگاری طرح ها و راهکارهای رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار با شرایط استان ایلام می توان نتیجه گرفت که از منظر پاسخگویان که در واقع کنشگران اصلی عرصه تحقیق، ترویج، آموزش و تولید کشور می باشند این رهیافت با شرایط استان ایلام سازگار می باشد. همچنین برخی داده های فرضیات همبستگی و مقایسه ای تحقیقی نشان می دهد که بین کارشناسان با تجربه و دارای تحصیلات بیشتر و کارشناسان با سابقه خدمت بیشتر در ترویج و تحقیقات گرایش مثبت تری به این رهیافت دارند. با در نظر گرفتن همه جوانب فوق با استناد به نتایج این مطالعه می توان ادعا کرد که از دیدگاه کارشناسان کشاورزی استان ایلام رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار با شرایط استان ایلام سازگار می باشد.

ب) مقرون به صرفه اقتصادی:

با توجه به نظر کارشناسان در خصوص میزان مقرون به صرفه اقتصادی طرح ها و راهکارهای رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار با شرایط استان ایلام می توان نتیجه گرفت که از منظر پاسخگویان این رهیافت با شرایط استان ایلام مقرون به صرفه اقتصادی می باشد. همچنین که برخی از داده های استنباطی و تحلیلی تحقیق نشان می دهد که کارشناسان با تجربه و دارای تحصیلات بیشتر و کارشناسان با سابقه خدمت بیشتر در ترویج و تحقیقات گرایش مثبت تری به این رهیافت دارند. با در نظر گرفتن همه جوانب فوق و به استناد به نتایج این مطالعه می توان ادعا کرد که از منظر کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان کاربرد رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار با شرایط استان ایلام مقرون به صرفه می باشد.

ج) در دسترس بودن:

با توجه به نظر کارشناسان در خصوص میزان در دسترس بودن طرح ها و راهکارهای رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار با شرایط استان ایلام می توان نتیجه گرفت که از منظر پاسخگویان این رهیافت در استان ایلام در دسترس می باشد. کارشناسان با تجربه و دارای تحصیلات بیشتر و کارشناسان با سابقه خدمت بیشتر در ترویج و تحقیقات و کارشناسان ساکن در روستا، بیشتر معتقد به در دسترس بودن این رهیافت بوده اند. با در نظر گرفتن همه جوانب فوق به استناد به نتایج این مطالعه می توان ادعا کرد که رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار در استان ایلام در دسترس می باشد

د) فراهم بودن:

با توجه به نظر کارشناسان در خصوص میزان فراهم بودن طرح ها و راهکارهای رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار در استان ایلام می توان نتیجه گرفت که از منظر پاسخگویان که در واقع کنشگران اصلی عرصه

تحقیق، ترویج، آموزش و تولید کشور می باشند این رهیافت در استان ایلام فراهم می باشد. همچنین از این نظر بین کارشناسان مرد وزن و کارشناسان مجرد و متاهل در این خصوص اتفاق نظر وجود دارد هر چند که برخی دیگر از داده های استنباطی و تحلیلی تحقیق نشان می دهد که کارشناسان با تجربه و دارای تحصیلات بیشتر و کارشناسان با سابقه خدمت بیشتر در ترویج، بیشتر معتقد به وجود این رهیافت می باشند. با در نظر گرفتن همه جوانب فوق می توان به استناد به نتایج این مطالعه می توان ادعا کرد که رهیافت تحقیقی ترویجی مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار در استان ایلام فراهم می باشد

پیشنهادات:

- ۱- به نظر می رسد چنانچه امکان تبادل نظر و تجربه کارشناسان با تجربه با کارشناسان تازه استخدام گردیده فراهم گردد فضا جهت کار برد رهیافت مبتنی بر مزرعه مخاطب مدار در استان ایلام می تواند مثبت تر گردد. از سویی دیگر این نشان می دهد هر چه کارشناسان با روستا و روستائیان بیشتر آشنا می شوند به اهمیت این رهیافت بیشتر پی می برند شاید کارشناسانی که تازه استخدام می شوند هنوز در فضای دانشگاه و آموزشهای رسمی به سر می برند و نیاز به کار آموزی و تجربه کافی و ارتباط با روستا و روستایی دارند تا اهمیت این رهیافت را متوجه شوند.
- ۲- با توجه به موفقیت مزارع نمایشی ترویجی و تحقیقی ترویجی به نظر می رسد که اهتمام در کاربرد مزارع نمایشی ترویجی و تحقیقی ترویجی و همچنین رهیافت مزرعه ای مخاطب مدار باید مد نظر سیاستگذاران تحقیقات، آموزش و ترویج استان ایلام قرار گیرد.
- ۳- با توجه به ماهیت مشارکتی و سازگاری انجام فعالیت های OFCOR نیاز به گسترش و در دسترس بودن فعالیتهایی همانند مزارع تحقیقی تطبیقی و روز مزرعه دارد. پیشنهاد می شود که سازمان جهاد کشاورزی نسبت به افزایش مزارع تحقیقی تطبیقی و روز مزرعه در نقاط روستایی اقدام نماید.
- ۴- پیشنهاد می شود که دلایل ناسازگار بودن هفته یافته های پژوهشی و روز مزرعه مورد بررسی قرار گیرد و با انجام پژوهش های میدانی مورد نیاز و مکانیزم های لازم برای سازگار نمودن فعالیتهایی همانند روز مزرعه هفته یافته های پژوهشی با فعالیتهای OFCOR صورت پذیرد. همچنین پیشنهاد می شود کارگاههای آموزشی در خصوص موضوعات مرتبط با رهیافت OFCOR برای کارشناسان و محققان کشاورزی برگزار شود.
- ۵- پیشنهاد می گردد فعالیتهای تحقیقی ترویجی مقرون به صرفه همانند مزارع نمایشی ترویجی تحقیقی ترویجی و روز مزرعه بیشتر گردند و با انجام مطالعات مورد نیاز، راهکارهای اقتصادی نمودن بکارگیری فعالیتهای مزارع تحقیقی تطبیقی و انتقال یافته ها از جمله نزدیک بودن طرح ها تحقیقی ترویجی با کشاورزان و محیط زندگی ها بمنظور کاهش هزینه رفت و آمد در طرح ها ارائه شود.

منابع:

- ۱-اسکو، ترانه (۱۳۸۱). بررسی اثر بخشی رهیافت مشارکتی مدرسه در مزرعه پیرامون مدیریت تلفیقی آفات در استان مازندران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس
- ۲-اقبالیان، پری (۱۳۸۱). بررسی مقایسه‌ای میزان موفقیت برنامه‌های انتقال یافته‌های تحقیقاتی از دیدگاه کارگزاران ترویج. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شیراز
- ۳- راجرز، ام و شوکمیر، ف (۱۳۶۹). رسانش و نوآوری ها، رهیافت میان فرهنگی، (ابوطالب فنائی و عزت اله کرمی مترجمان)؛ انتشارات دانشگاه شیراز.
- ۴- زمانی پور، اسدالله (۱۳۷۳). ترویج کشاورزی در فرایند توسعه، انتشارات دانشگاه بیرجند.
- ۵- شهبازی، اسماعیل (۱۳۷۷). توسعه و ترویج روستائی. انتشارات دانشگاه تهران.
- ۶- کرمی، عزت اله (۱۳۷۱). نیاز به نظام تحقیقات و ترویج مزرعه‌ای در ایران. مجموعه مقالات ششمین سمینار علمی ترویج کشاورزی کشور. تهران: سازمان ترویج کشاورزی.
- ۷- مراد نژادی، همایون (۱۳۸۱). بررسی استلزامات بکارگیری رهیافت FSR/E در شرایط ایران از دیدگاه کارشناسان ترویج و محققان کشاورزی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- ۸- لیونبرگر، اچ. اف. و گوین، پ. اچ (۱۳۷۴). انتقال تکنولوژی از محققان به بهره‌برداران، (محمد جیذری، مترجم). تهران: انتشارات دانشگاه تربیت مدرس
- ۹- وزارت جهاد کشاورزی (۱۳۸۱). دستورالعمل‌های اجرای طرح‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌های انتقال یافته‌ها، تهران: انتشارات معاونت ترویج و نظام بهره‌برداری.
- ۱۰- وزارت جهاد کشاورزی (۱۳۸۵). طرح ترویجی تسریع انتقال یافته‌ها. تهران: انتشارات معاونت ترویج و نظام بهره‌برداری.
- 11-Beredgue, J. A. (1993). *Challenge of Farming Systems Research and Extension*, In: *Journal of Farming Systems Research and Extension* , Vol. 4, No. 1, 1993
- 12-Chandrapanya, D. and et al (1985). Farming systems research in Thailand, in: Recmenyi, J. V. (ed). *Agricultural systems research for developing countris*. Proceedings on an international workshop held at Hawkesbury agricultural college, Richmond, N. S. W., Australia 16-15 may 1985. ACIAR proceedings No 11, 189 p
- 13-ICAR (1991). *successful implementation of FSR/E strategy in India: Reliance on Appropriate Huaman Resources Development Efforts*. In: Proceeding of workshop on implication of FSR/E in the INDIAN context, Noveber 25-28, 1991. National
- 14- Merrill-Sands, D., and Kaimowitz, D (1989). *the technology triangle: Linking farmers, technology transfer agents, and agricultural researchers*. ISNAR, Netherlands.

15- Manwan,I (1995).*Farming Systems Research/ Extension, Sustainability,Conservation*,
in:J."Asian farm syst, Assoc".1(1995):page 7-20

16Waugh, R.k, Hildbrand, P.E, and Andrew, C.D (1989). *Farmer Systems Research and Extension*, In: Compton, J. lined the transformation on international Agricultural Research and Development, London, Lynne Rienner publisher inc. 107-225.

The Agricultural Specialists' Perception of Feasibility of Application of On Farm Client Oriented Research (OFCOR) in Ilam Province

Mehran Nazari
Extension Specialists
Department of Extension
Ilam Province

Sayed Jamal F. Hosseini
Associate Professor
Islamic Azad University, Science and Research Branch

Hossein Mehdizadeh
Assistant professor
Ilam University

Abstract:

OFCOR serves as an extension/research approach used to replace the current extension approach and to make the research findings more adaptable with the farming condition and farmers needs. This approach has been applied in Iran in the context of demonstration farms since 1982 and was introduced in the extension-research-training system to accelerate the process of transfer of research findings. The main purpose of this study is to examine the perception of agricultural specialists of feasibility of OFCOR approach in transferring the research findings in Ilam Province.

The statistical population of this study was 142 agricultural specialists and data was collected using a questionnaire. The validity of questionnaire was confirmed after reviewing by faculty members of universities and specialists. The reliability was measured by using Cronbach Alpha.

The results of study show that over 39 % of respondents indicated this approach was used very much in Ilam and 61 % stated that this approach was very much accessible to them. More than 66 % indicated that this approach has been very much adaptable while 54 percent reflected that this approach was very much affordable. Based on the perception of agricultural specialists, application of OFCOR in Ilam province was found to be feasible.

Keywords: Transfer of Research Findings, Agricultural Specialists, Agricultural Extension and Education, Extension/Research Approach, Ilam Province.